

การศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

The Study of Knowledge Management Status of Teacher of the Demonstration School of Ramkhamhaeng University

♦ อุดมรัตน์ จรัสศรี

อาจารย์สังกัดคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

Udomrat Jarussri

Lecturer, Faculty of Education Ramkhamhaeng University

E-mail: udromrat555@hotmail.co.th

Abstract

The purposes of this study were to 1) study the status of knowledge management of teacher in the Demonstration of Ramkhamhaeng University 2) Compare the teacher's opinion in the Demonstration of Ramkhamhaeng University to the status of knowledge management of teacher in the demonstration of Ramkhamhaeng University based on sex age education level and teaching experience and 3) study the suggestions about knowledge management of teacher in the Demonstration of Ramkhamhaeng University. The sample group is 108 teachers from the Demonstration of Ramkhamhaeng University in 2015. The material in this research was the 55 questionnaires about the status of knowledge management of teacher in the Demonstration of Ramkhamhaeng University which is 5 rating scale. The reliability of this questionnaire was 0.95. The frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-Way Analysis of Variance are the statistic used in this research. When finding found statistical difference at level .05 will be compared by Scheffe's method.

The findings revealed as follow:

1. The teachers' opinions of the Demonstration of Ramkhamhaeng University to the status of knowledge management about the component for knowledge management were generally appropriate. After examining in 4 fields, the teachers expressed their optimal opinions regarding the composition of knowledge management in every single side; individual, organization, learning, and technology while the image of knowledge management process had been received an excellent level as well. As considering in 7 knowledge sections, the teacher had a good level in teacher's knowledge management such as access, learning, study

intensively, sharing and exchange, processing and selecting out, finding and creation, and systemization.

2. The result of teachers' opinions comparison regarding knowledge management

2.1 There is no difference in over all images or details of the compositions of knowledge management despite many levels of age, genders, education, and teaching experiences.

2.2 The result of teachers' opinions comparison regarding the process of knowledge management was found that the point of views are not different despite many ages, genders, and education levels. But it was different for those who had much experiences in teaching by statistical significance at .05 in finding and creating knowledge only, no difference in the other section

3. The result of suggestion about knowledge management of teacher the Demonstration of Ramkhamhaeng University can be divided as follow:

The teacher's knowledge is defined new things for sharing in each group. The learning curve is clear. However, allows all teachers to seek new knowledge is systematic. The role of teacher should have data information technology for supporting with fast and convenience. Moreover, the data information should be review language with easy to understand. That should be same standard for the whole organization. For teacher website has developed always to help teachers to access can find out data resource for convenience. Furthermore, should be creating Web Board to Share and exchange knowledge in each other. Lastly, teacher site should be creating network system to share and exchange knowledge or arrange the activities to join group of the Demonstration of Ramkhamhaeng University. Other side, we can set up training teacher program to encourage and actual performance. And so that should build a culture and promote learning more.

Keyword: Knowledge Management, Knowledge Management of Teacher, The Demonstration School of Ramkhamhaeng University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์

ในการสอน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ประจำปีการศึกษา 2558 จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 55 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้วิธีทางสถิติ หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 4 ด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ที่อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านองค์กร ด้านการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี และครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการค้นหาคำถาม ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาคำถามและด้านการจัดการความรู้ให้เป็นระบบ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการค้นหาคำถาม และด้านการสร้างและแสวงหาคำถาม ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ผลของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการค้นหาคำถาม ควรกระตุ้นให้ครูมีการค้นหาคำถามใหม่ ๆ เพื่อมาแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีการกำหนดองค์ความรู้ของครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ชัดเจน ด้านการสร้างและแสวงหา

ความรู้ ควรมีการกำหนดให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้ เปิดโอกาสให้ ครูทุก ๆ คนแสวงหา สืบค้น ความรู้ทั้งภายนอกและภายในโรงเรียน ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ควรมีการจัดทำคลังความรู้ของครูไว้ใน รูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการค้นหาและการเข้าถึงข้อมูล ด้านการประมวลและ กลั่นกรองความรู้ ควรมีการประมวลกลั่นกรองความรู้ให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่าย และเป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร ด้านการเข้าถึงความรู้ ควรมีการเพิ่มคอมพิวเตอร์เพื่อความสะดวก มีการพัฒนาเว็บไซต์ของครูเพื่อเป็นแหล่งรวม ความรู้โดยมี Web Board ให้ครูได้แบ่งปันความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ควรมีระบบเครือข่ายหรือจัด กิจกรรมร่วมกับโรงเรียนสาธิตฯ อื่น ๆ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการเรียนรู้ มีการฝึกอบรม ที่มีการกระตุ้น ให้ครูได้มีการปฏิบัติจริง ควรสร้างวัฒนธรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากขึ้น

คำสำคัญ : การจัดการความรู้ การจัดการความรู้ของครู โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันถือว่าเป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ ก้าวหน้านั้นจำเป็นต้องสร้างทรัพยากรที่มีคุณภาพเป็นรากฐานก่อน การศึกษานับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่สุด ประการหนึ่งในการสร้างคนให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายการ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) โดยมีวิสัยทัศน์ให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมี คุณภาพภายในปี พ.ศ. 2561 จะต้องมีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีการกำหนด กรอบแนวทางในการปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครู ยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการ ยุคใหม่ (Secretariat of the Council of Education., 2011: 13) ซึ่ง (Wongprasert, C., 2005: 1) ได้กล่าวว่า แนวคิดหนึ่งที่จะช่วยบูรณาการทั้งสังคมและเทคโนโลยีเข้าด้วยกันอย่างสมบูรณ์แบบนั้น คือ การจัดการความรู้ (Knowledge Management) ซึ่งเปรียบเสมือนร่มที่กางออกครอบคลุมวิธีการบริหารจัดการทั้งหมด เนื่องจาก การจัดการความรู้ช่วยเพิ่มผลผลิต พัฒนาคุณภาพขององค์กรให้ดีขึ้น เพิ่มประโยชน์กับบุคคล และความคิด นวัตกรรม การเรียนรู้ และความสามารถของบุคคลในการนำไปปฏิบัติซึ่งเป็นการปรับปรุง และเพิ่มสินทรัพย์ ความรู้ขององค์กร

ดังนั้นการจัดการความรู้จึงเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมา จัดเก็บให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ความสำเร็จขององค์กรทางการศึกษาจึงขึ้นอยู่กับการเรียนรู้ของบุคคล ทำให้สามารถที่จะ ปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ ถ้ามีการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ที่ดี ดังที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการไทย (ก.พ.ร.) ได้ส่งเสริม ให้หน่วยงานราชการทุกภาคส่วนนำระบบการจัดการความรู้มาใช้ เพื่อพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ ดังนั้น ทั้งภาครัฐและเอกชนต่างมีเป้าหมายในการพัฒนาบุคลากร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงใน

ปัจจุบัน โดยนำแนวคิดแห่งการเรียนรู้มาบริหารจัดการในรูปแบบที่สามารถพัฒนาบุคลากรให้เป็นบุคคลที่มีความรู้ คือ สามารถนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ (Action Learning) (Gordon and Others, 1990: 47 - 52) (Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University., 2010: 15 - 16) มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การจัดการความรู้เป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรและภายนอกองค์กรซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบ โดยนำเอาระบบกลไกต่าง ๆ มาจัดเก็บความรู้ ส่งเสริมและกระจายความรู้เพื่อให้คนในองค์กรสนับสนุนให้ประสบความสำเร็จ ประกอบด้วย

1. การแสวงหาความรู้ภายใน ได้แก่ กิจกรรมการสร้างสรรคความรู้ในการเรียนรู้ เป็นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการเรียนเพื่อการแก้ไขอย่างเป็นระบบ การเรียนรู้จากโครงการทดลองอย่างต่อเนื่อง และการเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีต

1.1 การสร้างความรู้ การเรียนรู้มีรูปแบบการเรียนรู้ 4 รูปแบบ ในลักษณะหมุนวน ได้แก่ ความรู้โดยนัยไปสู่ความรู้โดยนัย ความรู้แบบชัดแจ้งไปสู่ความรู้แบบชัดแจ้ง ความรู้โดยนัยไปสู่ความรู้แบบชัดแจ้ง และความรู้แบบชัดแจ้งไปสู่ความรู้โดยนัย

1.2 การจัดเก็บความรู้ การเรียนรู้มีการจัดเก็บความรู้ที่มีประสิทธิภาพจะทำให้ตัดสินใจได้ว่าเพื่อนร่วมงานคนใดจะต้องการความรู้เพื่อการทำกิจกรรมหนึ่ง ๆ เพื่อนร่วมงานคนใดน่าจะสนใจบทเรียนและความรู้ที่เขาจะได้รับรวมถึงการจัดเก็บบทเรียนและความรู้ที่ได้รับลงในความทรงจำขององค์กร มีระบบการจัดเก็บความรู้ที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ ความต้องการในการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ในการทำงาน ความชำนาญของผู้ใช้ หน้าที่ หรือการใช้งานของข้อมูลรวมถึงตำแหน่งละวิธีในการจัดเก็บข้อมูลข่าวสาร

1.3 กลยุทธ์การจัดการความรู้ ประกอบด้วย การเก็บรวบรวม การถ่ายโอนความรู้ การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ การคิดการเรียนอย่างสร้างสรรค์ การสร้างฐานความรู้ให้ตรงตามความต้องการ รวมถึงการเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นสู่การจัดการความรู้ในองค์กร เพื่อสร้างฐานความรู้และทรัพย์สินทางปัญญา

1.4 รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยมีการนำเครื่องมือมาประยุกต์ใช้กับการจัดการความรู้ให้เกิดผลเชิงปฏิบัติ ประกอบด้วยเครือข่ายความสัมพันธ์ที่ไม่เป็นทางการ การใช้ที่ปรึกษาหรือพี่เลี้ยงการทบทวนหลังการปฏิบัติ การเสวนา การจัดเก็บความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ ทั้งรูปแบบของความสำเร็จและความล้มเหลว การกำหนดแหล่งผู้รู้ การเล่าเรื่อง การทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อนช่วยเพื่อน และเวทีถาม-ตอบ

1.5 ปัจจัยที่เอื้อและส่งเสริมการเรียนรู้ ได้แก่ ปัจจัยภาวะผู้นำในองค์กร บรรยากาศ วัฒนธรรม พฤติกรรม การสื่อสารและการให้รางวัล เป็นต้น

1.6 เทคโนโลยีใช้ในการจัดการความรู้ เพื่อเพิ่มความเร็วและคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการจัดการความรู้

นอกจากนี้ (Awad and Ghaziri, 2004: 24 - 25) ได้นำการจัดการความรู้ 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย การสร้างและดูดซับความรู้ (Capture) การจัดระบบความรู้ (Organizing) การค้นคืนความรู้ (Refining) และการถ่ายโอนความรู้ปรับใช้กับขอบเขตของงานในองค์กรที่นำมาใช้ร่วมกันเพื่อสร้างความเข้าใจระหว่าง การจัดการความรู้กับการจัดการ การตัดสินใจและวางแผนปรับปรุงพัฒนาองค์กร

จากปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าสถานศึกษาจะต้องเป็นองค์กรที่มีการนำการจัดการความรู้มาใช้โดยครู จะต้องเป็นตัวนำในการปฏิบัติการจัดการความรู้ และต้องตระหนักว่า ความรู้เป็นสิ่งขับเคลื่อนหลักที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษาต้องเห็นคุณค่าของการจัดการความรู้ เพื่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครูและการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดประสิทธิภาพอย่างแพร่หลายตามวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา (Panich, W., 2005).

ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ประจำที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เห็นความสำคัญของการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อให้ทราบถึงการจัดการความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรและภายนอกองค์กรซึ่งอยู่กระจัดกระจายในตัวบุคคลหรือเอกสารมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่บุคลากรครูต้องมีความรู้ที่ครอบคลุมในการเรียนการสอน การวิจัย ทดลองด้านการเรียนการสอน พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา โรงเรียนสาธิตจึงเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในทุก ๆ ด้าน สามารถพัฒนานักเรียนให้เป็นเด็กที่เก่งและกล้าแสดงออก มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ มีความเป็นตัวของตัวเองสูง และเป็นผู้นำสังคมได้เป็นอย่างดี สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้โรงเรียนสาธิตได้รับการคาดหวังสูงจากสังคมว่าเป็นโรงเรียนที่สามารถผลิตนักเรียนที่มีความรู้ความสามารถ พร้อมที่จะต่อยอดในระดับอุดมศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป แต่ยังไม่มีการจัดการความรู้ที่เป็นระบบเชื่อมโยงในการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันโดยปราศจากแนวคิดและทฤษฎีมารองรับในการจัดการความรู้ให้เป็นระบบอย่างต่อเนื่อง ต้องกำหนดวิธีการให้บุคลากรเข้าถึงความรู้ เกิดการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อนร่วมงานและการจัดเก็บความรู้เหล่านั้นไว้ในองค์กรเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนานตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนยังเป็นการป้องกันการสูญหายของความรู้ รวมทั้งการนำโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงเข้าสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ปีการศึกษา 2558 จำนวนทั้งหมด 150 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) และโควตา (Quota Sampling) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (Amornratsak, S., Katesa, T., and Panthai, B., 2002: 129) ที่มีความเชื่อมั่น 95% จำนวน 108 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) คือ สถานภาพของครู ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการสอน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการจัดการความรู้ของครู ประกอบด้วย 1) องค์ประกอบการจัดการความรู้ ได้แก่ ด้านองค์กร ด้านบุคคล ด้านเทคโนโลยี และด้านการเรียนรู้ และ 2) กระบวนการจัดการความรู้ ได้แก่ การค้นหาความรู้ การสร้างและแสวงหาความรู้ การจัดความรู้ให้เป็นระบบ การประมวลและกลั่นกรองความรู้ การเข้าถึงความรู้ การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบระดับสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในแต่ละด้าน
3. ผลการวิจัยสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายและแผนในการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของความรู้

(Keawpairee, W., 2007: 137) ให้ความหมายว่า ความรู้ หมายถึง สิ่งที่สะสมจากการได้ยิน ได้ฟัง ได้เห็น ศึกษา ค้นคว้า กลายเป็นองค์ความรู้แต่ละเรื่องหรือการปฏิบัติกลายเป็นประสบการณ์ เกิดทักษะความสามารถในการปฏิบัติงาน

(Delahaye., 2005: 2) ให้ความหมายความรู้มีลักษณะ 3 ประการ คือ (1) ความรู้ไม่ได้เพิ่มปัจจัยการผลิต แต่การนำความรู้มาใช้มากขึ้นทำให้เพิ่มผลลัพธ์ (2) ความรู้ก้าวหน้าขึ้นจากการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ (3) สารสนเทศที่ได้มีการจัดกระทำขึ้นเป็นความรู้

(Armed and Shepherd., 2010: 510 - 511) กล่าวว่า ความรู้เปรียบเสมือนขีดความสามารถพิเศษของ ความได้เปรียบในการแข่งขันอยู่บนพื้นฐานของหลักการที่ยอมรับกันทั่วไป นั่นคือทรัพยากรขององค์กรต้อง ปฏิบัติหน้าที่ดีกว่าคู่แข่ง ทรัพยากรมนุษย์หรือเครื่องจักรถือเป็นทรัพย์สิน เพื่อสร้างประโยชน์เชิงแข่งขัน ทรัพย์สินเหล่านั้นต้องปฏิบัติหน้าที่งานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าคู่แข่ง

ประเภทของความรู้

(Nonaka and Takeuchi., 1995) จำแนกความรู้เป็น 2 ประเภท ดังนี้ (Boonyakit, B., 2006: 16-17; Awad & Ghaziri, 2004: 47)

1. ความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่อยู่ในตัวของแต่ละบุคคลเกิดจากประสบการณ์ การเรียนรู้ พรสวรรค์ต่าง ๆ ความรู้ชนิดนี้พัฒนาและแบ่งปันกันได้ด้วยวิธีการสนทนา พูดคุย เล่าประสบการณ์ และการใช้สถานการณ์จำลอง

2. ความรู้ที่ชัดแจ้ง (Explicit Knowledge) คือ ความรู้ภายนอกตัวบุคคลที่เป็นทางการและเป็นระบบที่เป็นเหตุเป็นผล สามารถรวบรวมและถ่ายทอดออกมาในรูปแบบสื่อประเภทต่าง ๆ ได้ เช่น วิทยุทัศน์ หนังสือ คู่มือ เอกสาร และรายงานต่าง ๆ ซึ่งทำให้คนสามารถเข้าถึงได้ง่าย เพื่อนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ และในที่สุดความรู้ที่มีอยู่จะแพร่กระจายและไหลเวียนทั่วทั้งองค์กรอย่างสมดุล เป็นไปเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิต

องค์ประกอบของการจัดการความรู้

การจัดการความรู้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนสู่คน และคนสู่ข้อมูลข่าวสารในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่เป็นเครื่องมือที่เพิ่มมูลค่าของกิจการองค์กร กลุ่มคน หรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคลหรือองค์กรอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคลากรสามารถเข้าถึงได้ โดยอาศัยช่องทางต่าง ๆ ที่องค์การจัดเตรียมไว้ เพื่อนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งก่อให้เกิดการแบ่งปันและถ่ายโอนความรู้ (Wichernpunya, P., 2004: 32 - 33; Panich, W., 2005; Andersen, 2005) และการทำให้เกิดความสำเร็จของการจัดการความรู้จะต้องผสมผสานการทำงานของ คน (People) กระบวนการ (Organization Processes) และเทคโนโลยีและสารสนเทศ (Information Technology) (Awad & Ghaziri, 2004: 2 - 3; Wipavin, N., 2004: 17 - 21)

Marquardt (1996: 129) แบ่งความรู้ออกเป็นประเภทต่าง ๆ ระบบย่อยของการเปลี่ยนผ่านความรู้จากแหล่งความรู้ไปสู่การใช้ความรู้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน 1. การแสวงหาความรู้ (Knowledge Acquisition) 2. การสร้างความรู้ (Knowledge Creation) 3. การจัดเก็บความรู้ (Knowledge Storage) และ 4. การถ่ายโอนและเผยแพร่ความรู้ (Knowledge Transfer and Dissemination)

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพการจัดการความรู้ของครูในแต่ละด้าน ได้แก่ 1. องค์ประกอบของการจัดการความรู้ และ 2. กระบวนการจัดการความรู้ เพื่อทำความเข้าใจในโครงสร้างด้านเนื้อหาที่จะนำมาสร้างเครื่องมือ

2. กำหนดค่านิยามศัพท์หรือตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ศึกษาและสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สร้างข้อคำถามในแบบสอบถามฉบับร่างตามโครงสร้างเนื้อหาครอบคลุมเรื่องที่ศึกษาแต่ละตอนให้สอดคล้องกับค่านิยามศัพท์เฉพาะ ตรวจสอบ และปรับปรุงแก้ไขด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะเพื่อตรวจแก้ไขความถูกต้องเหมาะสมของภาษา ความครอบคลุมของเนื้อหา ความถูกต้องของข้อคำถามแต่ละข้อ ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

4. การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาความสัมพันธ์ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment) ของคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ค่าตั้งแต่ 0.3 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อคำถามที่ดี (Srisatitnarakul, B., 2007: 240) ค่า Item Total Correlation รายข้อมีค่าตั้งแต่ .40 -.65

5. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาศาภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า

1.1 ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวม ดังแสดงในตาราง 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวม จำแนกเป็นรายด้าน

สภาพการจัดการความรู้ของครู	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านองค์กร	4.04	0.64	มาก
ด้านบุคคล	4.10	0.60	มาก
ด้านเทคโนโลยี	3.81	0.72	มาก
ด้านการเรียนรู้	3.88	0.57	มาก
รวม	3.96	0.64	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านบุคคล รองลงมา ด้านองค์กร ด้านการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี ($\bar{X} = 4.10, 4.04, 3.88$ และ 3.81) ตามลำดับ

1.2 ครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวม ดังแสดงในตาราง 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ โดยภาพรวม จำแนกเป็นรายด้าน

สภาพการจัดการความรู้ของครู	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
ด้านการค้นหาความรู้	3.92	0.60	มาก
ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้	3.88	0.61	มาก
ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ	3.81	0.68	มาก
ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้	3.88	0.57	มาก
ด้านการเข้าถึงความรู้	3.94	0.61	มาก
ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	3.91	0.57	มาก
ด้านการเรียนรู้	3.93	0.52	มาก
รวม	3.89	0.59	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการเรียนรู้ ด้านการค้นหาความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ และด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ($\bar{X} = 3.94, 3.93, 3.92, 3.91, 3.88, 3.88$ และ 3.81) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ครูที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการค้นหาความรู้ และด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ส่วนด้านอื่นๆ ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครู อภิปรายผลดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านบุคคล ด้านองค์กร ด้านการเรียนรู้ และด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ (Wichernpunya, P., 2004: 32 - 33; Panich, W., 2005; Andersen, 2005) กล่าวว่า การจัดการความรู้ คือ ความสัมพันธ์ระหว่างคนสู่คน และคนสู่ข้อมูลข่าวสารในการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขัน ซึ่งหมายถึง กระบวนการที่เป็นเครื่องมือที่เพิ่มมูลค่าของกิจการองค์กร กลุ่มคน หรือเครือข่ายของกลุ่มบุคคลอย่างเป็นระบบเกี่ยวกับการประมวลข้อมูล สารสนเทศ ความคิด การกระทำ ตลอดจนจนประสบการณ์ของบุคคลเพื่อสร้างเป็นความรู้หรือนวัตกรรมและจัดเก็บในลักษณะของแหล่งข้อมูลที่บุคลากรสามารถเข้าถึงได้ นำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มความสามารถในการพัฒนาผลผลิตและองค์กร การทำให้เกิดความสำเร็จของการจัดการความรู้จะต้องผสมผสานการทำงานของคน กระบวนการและเทคโนโลยีและสารสนเทศ และสอดคล้องกับแนวคิดของ (Lorsuwannarat, T., 2005: 59) กล่าวว่า การมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งคุณภาพ ต้องมีการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ เป้าหมายที่ชัดเจน กำหนดนโยบายการจัดการความรู้ให้สอดคล้องกับทิศทาง และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ มีการค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และความร่วมมือกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Raksapong, T., 2008) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการความรู้ด้วยกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม พบว่า วัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยหนึ่งสนับสนุนให้การจัดการความรู้ประสบผลสำเร็จ โดยเฉพาะด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้

และครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูเกี่ยวกับกระบวนการ จัดการความรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 7 ด้าน พบว่า ครูมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านการค้นหาความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรให้ความสำคัญกับองค์ความรู้ทางการเรียนการสอน มีการค้นหาและประเมินองค์ความรู้ที่สอดคล้องเกี่ยวกับความรู้ทางการเรียนการสอน มีการค้นหาหน่วยงานอื่นที่มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานที่ใช้องค์ความรู้ทางการเรียนการสอนเพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนอยู่เสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Janprakone, C., 2006: 135) ได้กล่าวว่า การดำเนินกระบวนการให้คนในองค์กรมีการกำหนดวิสัยทัศน์หรือปณิธาน ความมุ่งมั่น และเป้าหมาย มิใช่แค่ร่วมกันกำหนดเท่านั้นจะต้องร่วมกันตีความเป็นเจ้าของวิสัยทัศน์นั้นในสมาชิกทุกคนขององค์กร เพื่อนำองค์ความรู้ที่มีมาพัฒนาและค้นหาองค์ความรู้ที่จำเป็นต้องมี

2. ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรมีการจัดสรรงบประมาณสำหรับบุคลากรเพื่อการศึกษา การสร้างและแสวงหาความรู้โดยการใช้อีสื่อสิ่งพิมพ์ บทความทางวิชาการ ให้กับบุคลากรโดยการฝึกอบรม และสัมมนา จัดโครงการสร้างสรรค์ความรู้แก่

บุคลากร และมีการจัดผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกให้มาเป็นวิทยากรเพื่อสร้างความรู้ในการปฏิบัติงาน สอดคล้องตามแนวคิดของ (Marquardt., 2002: 248) ที่กล่าวว่า การแสวงหาความรู้สามารถทำได้จากทั้งภายในและภายนอกองค์กร แล้วนำมาสร้างเป็นองค์ความรู้ การแสวงหาความรู้ภายในองค์กร การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการลงมือปฏิบัติ การสนับสนุนในการเปลี่ยนแปลงกระบวนการปฏิบัติงานใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง

3. ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีการจัดประชุมวิชาการ การสัมมนาหรือการฝึกอบรม องค์กรมีการสรุปและจัดทำเป็นเอกสารไว้อย่างเป็นระบบ สนับสนุนให้บุคลากรบันทึกวิธีปฏิบัติงานในการทำงานแต่ละครั้งอย่างเป็นระบบ มีการรวบรวมความรู้ที่จำเป็นต่อการทำงานอย่างเป็นระบบเพื่อให้บุคลากรทุกคนสามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ง่ายและมีการจัดทำฐานข้อมูลทำเนียบความเชี่ยวชาญของบุคคลเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการใช้ความรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ (Boonyakit, B., 2006: 17) กล่าวว่า การจัดหมวดหมู่เป็นขั้นตอนในการแปลงความรู้ขั้นต้นเพื่อการสร้างความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) ที่ได้เรียนรู้ เพื่อการสร้างเป็นความรู้ประเภทความรู้ที่ชัดเจนใหม่ ๆ หรือต่อยอดจากความรู้เดิม

4. ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรสร้างเกณฑ์ประเมินที่ครอบคลุมสามารถวัดได้ทั้งร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการประเมินผลจากประเมินผลด้วยตนเอง ประเมินผลจากเพื่อนและประเมินผลจากผู้ปกครองมีการปรับปรุง พัฒนาความรู้ และองค์กรมีการจัดตั้งทีมผู้เชี่ยวชาญหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการคัดกรองและรวบรวมความรู้ทางการเรียนการสอน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Award and Ghaziri 2004: 24) กล่าวถึงการกลั่นกรองความรู้ไว้ว่า เมื่อมีการจัดการกับข้อมูล สารสนเทศและความรู้แล้ว จะต้องมีการกลั่นกรองข้อมูลเหล่านั้นเพื่อให้สามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้ โดยอาศัยกระบวนการ การพิจารณาจากบริบทรอบข้างการร่วมมือ การรวมตัว การสร้างโครงการและแหล่งข้อมูล

5. ด้านการเข้าถึงความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรมีการแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับความรู้ ข่าวสารต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้บุคลากรได้รับการฝึกอบรมอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน มีเครื่องมือในการเข้าถึงความรู้ที่ทันสมัยและสะดวกรวดเร็ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Egbu, Hari and Renukappa, 2005) พบว่า การนำระบบการจัดการความรู้มาใช้ในองค์กรใด ๆ ก็ตามต้องมีการนำเทคโนโลยีมาเป็นส่วนประกอบ รวมทั้งบุคลากรจำเป็นต้องมีทักษะด้านเทคโนโลยี รู้แหล่งเก็บข้อมูล และการจัดเก็บเอกสารเพื่อการเข้าถึงแหล่งความรู้ได้อย่างรวดเร็ว

6. ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็น ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีเว็บไซต์ที่บุคลากรสามารถเข้าถึงและมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน และมีการแบ่งปันและถ่ายทอดความรู้โดยการสอนงานจากหัวหน้างาน ผู้เชี่ยวชาญ และเพื่อนร่วมงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ (Phasukyued, P., 2004: 44-49) กล่าวว่า เครื่องมือที่ช่วยในด้านการถ่ายทอดความรู้ประเภทความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge) ได้แก่ การจัดตั้งทีมข้ามสายงาน การจัด

กิจกรรมกลุ่มคุณภาพและนวัตกรรม การจัดทำชุมชนแห่งการเรียนรู้ ระบบพี่เลี้ยงเป็นวิธีการในการถ่ายทอดความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคน (Tacit Knowledge)

7. ด้านการเรียนรู้ พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากองค์กรสนับสนุนให้บุคลากรนำความรู้ที่มีมาพัฒนางาน และสร้างสรรค์นวัตกรรมในการปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานขององค์กรนำความรู้ที่มีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Suwala, K., 2005) ศึกษาการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการ เทศบาลตำบลหนองหิน กิ่งอำเภอนองหิน จังหวัดเลย พบว่า มีสภาพการบริหารจัดการที่มีความพร้อมในด้านบุคคล วัสดุอุปกรณ์และงบประมาณแต่ขาดการแลกเปลี่ยนความรู้ การจัดเก็บ และนำความรู้ไปใช้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ มีการจัดการความรู้อย่างเป็นระบบ บุคลากรมีวัฒนธรรมในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับองค์กรอื่น ๆ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีต่อสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง อภิปรายผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้ โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ (Poomitrat, P., 2000) ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อการส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศต่างกันมีการส่งเสริมงานวิจัยในโรงเรียนโดยภาพรวมและทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ทั้งอาจารย์เพศชายและเพศหญิงมีความรู้พื้นฐานทางการวิจัย เมื่อมาอยู่ในสภาพแวดล้อมการทำงานแบบเดียวกัน มีประสบการณ์ที่คล้ายคลึงกัน จึงทำให้ทัศนะของอาจารย์ต่อบทบาทผู้บริหารไม่แตกต่างกันและสอดคล้องกับแนวคิดของ (Panakul, S., 2006: 90) กล่าวว่า การเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความจำเป็นต่อมนุษย์ทุกยุคทุกสมัย และในปัจจุบันความจำเป็นในการเรียนรู้ตลอดชีวิตมีความชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมากมาย ส่งผลให้บุคคลจะต้องพัฒนาความรู้และประสบการณ์ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ จึงส่งผลให้บุคลากรไม่ว่าจะอยู่ในช่วงอายุใด ย่อมมีการพัฒนาความรู้ความสามารถของตนอย่างต่อเนื่อง

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ พบว่า ครูที่มีเพศอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์ในการสอนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านการค้นหาความรู้และด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Musikapong P., 2007) พบว่า บุคลากรที่มีอายุราชการ แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการความรู้แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก บุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานที่มีระยะเวลานาน ย่อมมีพื้นฐานความรู้ ทักษะ และทัศนคติที่แตกต่างกับบุคลากรยุคใหม่ซึ่งมีระยะเวลาในการปฏิบัติที่น้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยการศึกษาสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบการจัดการความรู้และกระบวนการจัดการความรู้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านเทคโนโลยีมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ในลำดับสุดท้าย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากโรงเรียนยังมีช่องทางในการเข้าถึงความรู้ไม่เพียงพอ ดังนั้นองค์กรต้องมีเว็บทำความรู้ (Knowledge Portal) เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและเรียนรู้ได้อย่างสะดวก มีระบบการจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้สำหรับการจัดเอกสารสำนักงานภายในโรงเรียน มีคลังข้อมูล (Data Warehouse) ที่อำนวยความสะดวกในการค้นหาความรู้ ในส่วนของข้อเสนอแนะที่ครูมีต่อการจัดการความรู้ ส่วนใหญ่มีความต้องการให้มีการนำระบบเครือข่ายมาช่วยในการค้นหาความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ และมีการจัดเก็บความรู้ให้เป็นระบบเพื่อการนำข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่สนใจไปใช้ได้สะดวกและรวดเร็ว ดังนั้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาระบบการจัดการความรู้ของครูเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคลากรเพื่อพัฒนาตนเองและองค์กรต่อไป

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบระหว่างสภาพการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวปฏิบัติในการจัดการความรู้ของครูมาแลกเปลี่ยนกัน
2. ควรศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติการและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการจัดการความรู้ของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง
3. การศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของครูโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง เกี่ยวกับการจัดการความรู้เชิงปฏิบัติ

References

- Amornratsak, Surasak., Katesa Tuenjai and Panthai Boomee. (2002). *Educational data analysis*. (5thed.). Bangkok: Academic Support Center Press.
- Andersen, A. (2005). *Knowledge management news*. Retrieved September 9, 2005, from <http://www.kmnews.com/index.php?page=themopportunity>
- Armed and, P.K., Shepherd, C.D. (2010) . *Innovation management: Context, strategies, system and process*. Edinburgh, England: Pearson Education.
- Awad, E. M., & Ghaziri, H. M. (2004). *Knowledge management*. New Jersey: Pearson Education. <http://www.kmnews.com/index.php?page=themopportunity>.

- Boonyakit, Boondee. (2006). *Knowledge management theory to practice*. Bangkok: Jirawat Express.
- Delahaye, B. L. (2005). *Human resources development adult learning and knowledge management*. (2nded.). Sydney, Australia: John Wiley & Sons.
- Egbu, C.O., Hari, S., & Renukappa, S. (2005). Knowledge management for sustainable competitiveness in small and medium surveying practices. *Structural Surcey*, 23(1), 7-21.
- Faculty of Political Science, Ramkhamhaeng University. (2010). *Professional explain knowledge management needs to be update and always*. Search on 26 August 2011, From http://www.info.ru.ac.th/RU_NEWS/Vol40/13_40.pdf
- Gordon, J. R. and others. (1990). *Management and Organizational Behavior*. Boston: Allyn and Bacon.
- Janprakone, Chosak. (2006). What is the organization of learning and knowledge management at the heart of the reform of the Thai bureaucracy. *Journal of Human Resources Development*, 2(1), 131, 22-25
- Keawpairee, Wararat. (2007). *Human resource development in organization*. Bangkok: Sirabut.
- Lorsuwannarat, Tippawan. (2005). *Organization of knowledge: from concept to practice*. (2nded.). Bangkok: Zest Four Printing.
- Marquardt, M. J. (1996). *Building the learning organization*. New York: McGraw Hill.
- Marquardt, M.J. (2002). *Building the learning organization*. (2nded.). Palo Alto, CA: Davies-Black.
- Musikapong Pengjai. (2007). Knowledge management and the need to increase knowledge management to the learning organization of health system development personnel. Thesis Master of Business Administration. Phranakhon Rajabhat University.
- Nonaka, I., & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge-creating company: How Japanese companies create the dynamics of innovation*. New York: Oxford University.
- Panakul, Saksri. (2006). Life-long learning: Necessity and guide line. *Journal Ramkhamhaeng*, 23(3), 89-97
- Panich, Wijarn. (2004). *Knowledge management: Practitioner*. (2rded.). Bangkok: Tatada Publication.
- Panich, Wijarn. (2005). *What is knowledge management definition for operation*. Search on 28 October 2005, From <http://www.kmi.trf.or.th/document/aboutKM/about.KM.pdf>
- Phasukyued, Prapon. (2004).). *Knowledge management full member*. Bangkok: Yaimai.

- Poomitat, Penjun. (2000). *The role of school administrators study on the promotion of research in private vocational schools in Thailand*. Thesis Master of Education. Ramkhamhaeng University.
- Raksapong, Tuenjai. (2008). *Model for academic administration in basic education school by participatory action rese*. Dissertation Doctor of Education. Burapa University.
- Secretariat of the Council of Education. (2011). *Educational reform proposals in the second decade (2009-2018)*. Bangkok: Prigwarn Graphic.
- Srisatitnarukul, Boonjai. (2007). *Research methodology in nursing*. . (4th ed.). Bangkok: Chulalongkorn University, Faculty of Nurse.
- Suwala, Kittiaporn. (2005). *Knowledge management for management development Nong Hin Subdistrict Nong Hin District Loei Province*. Thesis Master of Arts. Rajabhat Loei University.
- Wichernpunya, Porntida. (2004). *Knowledge management*. Bangkok: Thunkamon Printing.
- Wipavin Namthip. (2004). *Knowledge management with Knowledge store*. Bangkok: SR Printing Mas Products.
- Wongprasert, Chatchawan. (2005). *Knowledge management in business organizations*. Bangkok: Expernet Press.

Udomrat Jarussri, Ph.D. (Human Resources Development)
Ramkhamhaeng University Instructor Faculty of Education
Ramkhamhaeng University.